

مجموعه آثار : (۱)

آیت الله سید محمود طالقانی

به کوشش:

سید هادی خسروشاهی

سرشناسه	: همایش نکوداشت یکصدمین سالروز تولد آیت الله سید محمود طالقانی (ره)
عنوان و نام پدیدآور	: مجموعه آثار (۱): آیت سید محمود طالقانی / به کوشش هادی خسروشاهی.
مشخصات نشر	: تهران: مؤسسه مطالعات تاریخ معاصر ایران: شهرداری تهران (معاونت امور اجتماعی و فرهنگی)، ۱۳۸۹.
مشخصات ظاهری	: ۴۲۴.
شابک	: 978-964-2834-38-9
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتاب حاضر به مناسبت همایش نکوداشت یکصدمین سالروز تولد آیت الله سید محمود طالقانی (ره) منتشر شده است.
موضوع	: طالقانی، سید محمود، ۱۲۸۹-۱۳۵۸—کنگره ها.
شناسه افزوده	: خسروشاهی، هادی، ۱۳۱۷-
شناسه افزوده	: مؤسسه مطالعات تاریخ معاصر ایران
شناسه افزوده	: شهرداری تهران
رده‌بندی کنگره	: BP۲۲۲۷/ط۲۸۸۸ ۱۳۸۹
رده‌بندی دیوینی	: ۲۸۷/۱۸۸
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۲۴۷-۸۵

معاونت امور اجتماعی و فرهنگی

مؤسسه مطالعات
تاریخ معاصر ایران

نام کتاب: مجموعه آثار (۱): آیت الله سید محمود طالقانی (ره)

به کوشش: هادی خسروشاهی

ناشر: مؤسسه مطالعات تاریخ معاصر ایران و شهرداری تهران (معاونت امور اجتماعی و فرهنگی)

حروفچینی و صفحه‌آرایی: مؤسسه مطالعات تاریخ معاصر ایران

تهران، خیابان ولی‌عصر، خیابان شهید فیاضی (فرشته)، نبش چناران، شماره ۱۵

صندوق پستی: ۱۹۳۹۵/۱۹۷۵ تلفن: ۲۲۰۳۴۶۹ دورنگار: ۲۲۶۰۲۰۹۶

نشانی وب: <http://www.iichs.org> پست الکترونیکی: info@iichs.org

چاپ: مرکز چاپ نشر شهر

تعداد: ۵۰۰۰

قیمت: ۶۰۰۰ تومان

چاپ اول ۱۳۸۹

شابک ۹۷۸-۹۶۴-۲۸۳۴-۳۸-۹

کلیه حقوق این اثر متعلق است به ناشر می‌باشد.

فهرست مطالب

۷.....	یادداشتی درباره این مجموعه
۱۱-۹۴.....	بعثت و انقلاب توحیدی
۱۳.....	بعثت و انقلاب توحیدی
۳۱.....	انقلاب توحیدی
۴۵.....	توحید از نظر اسلام
۵۳.....	رسالت توحیدی ابراهیم
۷۷.....	حکومت کتاب، هدف بعثت انبیاء
۹۵-۱۶۲.....	آینده بشریت و نشانی‌های آینده روشن
۹۷.....	آینده بشریت و نشانی‌های آینده روشن
۱۰۱.....	دوره‌های زندگی - با قانون عمومی حیات
۱۱۳.....	آینده بشریت
۱۶۳-۲۰۶.....	روشهای هدایتی قرآن
۱۶۵.....	روش هدایتی قرآن
۱۹۱.....	برداشتی جدید از: سورة النزاعات
۱۹۹.....	نگاهی به یک آیه از قرآن
۲۰۷-۲۲۴.....	خاتمیت و اجتهاد
۲۰۹.....	خاتمیت و اجتهاد زنده ؛ تمرکز و عدم تمرکز مرجعیت و فتوا
۲۱۷.....	خاتمیت و اجتهاد زنده
۲۲۳.....	اجتهاد از نظر قرآن
۲۲۵-۲۷۲.....	جهاد و شهادت و عید قربان
۲۲۷.....	جهاد و شهادت

عید قربان؛ قربانیان راه حق	۲۵۳
فلسفه حج	۲۶۵
نظر اسلام درباره مالکیت	۲۷۲-۲۹۶
نظر اسلام درباره مالکیت	۲۷۵
استبداد - مشروطیت و ریشه شاه‌پرستی	۳۱۸-۳۹۷
استبداد و مشروطیت	۲۹۹
خاتمه	۳۱۳
تحقیقی درباره انجیل برنابا	۳۳۷-۳۱۹
تحقیقی درباره انجیل برنابا	۳۲۱
مشاهدات من در زنجان	۳۵۴-۳۳۹
مشاهدات من در زنجان	۳۴۱
مؤتمر اسلامی کواکبی و طبایع الاستبداد	۳۹۴-۳۵۵
درباره مؤتمر اسلامی	۳۵۷
کلمه مندوب ایران	۳۷۱
مفهوم «شوری»	۳۷۵
کواکبی و مؤتمر اسلامی	۳۸۱
کواکبی و استبداد	۳۸۵
طبایع الاستبداد کواکبی	۳۹۱
اوضاع تاریک قرون وسطی و چند مقاله کوتاه دیگر	۴۲۴-۳۹۵
اوضاع تاریک قرون وسطی	۳۹۷
بی‌دینی امروز جهان عکس‌العمل دستگاه‌های دینی دیروز است	۴۰۱
روح انکار و فلسفه مادی چگونه پیدا می‌شود؟	۴۰۵
قائد معنوی مسلمانان دنیا	۴۰۹
درباره نهج‌البلاغه	۴۱۳
آخرین ادوار اسلام	۴۱۷
حفظ جسم	۴۲۱

بسم الله الرحمن الرحيم

یادداشتی درباره این مجموعه

در آغاز دوران طلبگی در حوزه علمیه قم و از نیم قرن پیش، همواره علاقه وافری به جمع‌آوری و نگهداری نامه‌ها، اسناد، آثار و مقالات علما و بزرگان حوزه علم و فرهنگ و سیاست و دیگر شخصیت‌های برجسته و فرهیخته داشتم و در همین رابطه، آثار و مقالات و نامه‌ها و اسناد مربوط به بزرگانی چون: سید جمال‌الدین حسینی (اسدآبادی)، استاد علامه سید محمدحسین طباطبائی، استاد سید غلامرضا سعیدی، آیت‌الله سید محمود طالقانی و فرهیختگانی دیگر را گردآوری کردم که سرانجام، و پس از نیم قرن تلاش و کنکاش، محصول نخستین را در ۳۵۰۰ صفحه و در ۹ جلد، توسط «کلیه الشروق الدولیه» تحت عنوان «الأعمال الكاملة للسید جمال‌الدین الحسینی» از قاهره - مصر، منتشر ساختم. ثمره کوشش مستمر در، آماده شدن ۲۳ جلد از آثار علامه طباطبائی به زبان فارسی گردید که همه آثار و مقالات و اسناد و اجازات و اشعار آن شخصیت برجسته و عالم بی‌نظیر تفسیر و فلسفه و عرفان را در برمی‌گیرد و خوشبختانه تاکنون ۲۰ جلد آن و در چند هزار صفحه، از سوی مؤسسه انتشاراتی «بوستان کتاب» - دفتر تبلیغات حوزه علمیه قم - منتشر شده است. در مورد سوم آثار و مقالات استاد سید غلامرضا سعیدی - که بالغ بر ۷۰ کتاب و رساله، اعم از تألیف و ترجمه بود - در ۱۵ مجلد آماده نشر گردید که تاکنون چهار مجلد آن، در ۲۰۰۰ صفحه از سوی «مؤسسه اطلاعات» و «کلیه شروق» - قم، به چاپ رسیده است.

اما مجموعه‌ای که از آیت‌الله طالقانی جمع‌آوری شده، فقط شامل مقالاتی است که از سال ۱۳۲۰ به بعد، توسط ایشان به رشته تحریر درآمده و در مطبوعات اسلامی، به تدریج چاپ و منتشر شده است... البته بخشی از این مقالات، به‌ویژه آنچه که در سال سوم مجله ماهانه **مجموعه حکمت** - چاپ قم که به سردبیری اینجانب منتشر می‌گردید و یا سالنامه **معارف جعفری** که باز دو سه سالی با اشراف بنده انتشار می‌یافت، به درخواست اینجانب توسط معظم‌له به تحریر درآمده و در آن دو نشریه - ماهانه و سالانه - همراه مقالات دیگری از سروران گرامی و اساتید محترم دانشگاه تهران و ... در سال ۳۸ تا ۴۰، درج و منتشر شده است.

... این مجموعه مقالات در اوایل سال ۱۳۵۵ توسط مؤسسه: «مرکز بررسیهای اسلامی» - قم، به شکل کتابی درآمد و با حروف چینی مرسوم در آن برهه (آی.بی.ام) تایپ و آماده نشر شد و بنا به علی، چاپ آن امکان‌پذیر نگردید تا اینکه آیت‌الله طالقانی برای آخرین بار، و پیش از پیروزی انقلاب اسلامی، از زندان آزاد شد و من همراه مقالات آماده، در خیابان هدایت، به دیدار ایشان رفتم و اجازه خواستم که آن مجموعه را چاپ کنیم، به‌ویژه که شرایط مساعدی نیز در امر نشر و توزیع کتابها به وجود آمده بود...

آیت‌الله طالقانی ضمن تشکر از حقیر گفتند: کشور در حال دگرگونی و انقلاب است و اکنون ضروری‌تر از این مقالات، تهیه جزوه‌ها و رساله‌هایی درباره اقتصاد اسلامی، نوع حکومت و جامعه مسلمان، چگونگی فرهنگ و زندگی است که شما و دیگر دوستانتان در قم باید به فکر آن باشید تا اگر نهضت به پیروزی رسید منابع قابل اعتمادی در اختیار نسل جوان ناآشنا با چگونگی یک جامعه اسلامی، در اختیار باشد...

... پس از پیروزی انقلاب اسلامی، مجموعه مقالات آیت‌الله طالقانی را به برادر ارجمند جناب آقای محمدحسن محبوب، مدیرعامل محترم و فرهنگ‌دوست «شرکت سهامی انتشار» تحویل دادم که به موقع چاپ و منتشر سازند ... و خود راهی «واتیکان» شدم پنج سال که به ایران مراجعت کردم معلوم شد که کتاب چاپ نشده و نسخه اصلی ما هم مفقود گشته است!... جناب محبوب که فردی مسئول و دقیق و منظم است، چندین بار آرشیو شرکت را بررسی نمود و متأسفانه نسخه اصلی به دست نیامد تا اینکه پس از مدتها، آن مجموعه پیدا شد که اینک با اضافاتی، به مناسبت یکصدمین سال تولد مرحوم آیت‌الله طالقانی، از سوی کنگره بزرگداشت آن بزرگوار، منتشر می‌گردد.

لازم به یادآوری است که مجموعه تنظیمی اینجانب شامل همه مقالات و آثار پراکنده آیت‌الله طالقانی نیست و شامل مقالات یا بیانات ایشان از سال ۱۳۵۷ به بعد نمی‌باشد. نکته دیگری که باید در این مقدمه یادآور شویم این است که در طول این مدت — بیش از یک ربع قرن — دوستان و برادران دیگری نیز تلاش کرده‌اند که بخشی از آثار و مقالات ایشان را گردآوری و تحت عناوین گوناگونی منتشر سازند و یک سازمان سیاسی هم در اوایل انقلاب، جزوه‌هایی تحت عنوان مجموعه گفتارهای «پدر طالقانی!» — هر کدام به طور جداگانه — منتشر می‌ساخت!... اما در کل، متأسفانه تا امروز مجموعه کاملی از مقالات، گفتارها، بیانیه‌ها و مصاحبه‌های ایشان جمع‌آوری و چاپ و در اختیار عموم قرار نگرفته است که امیدواریم «دبیرخانه کنگره» یا نهاد دیگری، به این واجب بپردازد.

در پایان اشاره به منابع اصلی این مجموعه بی‌مناسبت نیست که عبارتند از:^۱ مقدمه‌های کتابهای: تنبیه‌الامة و تنزیه‌السله، انجیل برنابا، محوالموهوم و صحوالمعلوم و مجموعه گفتارها (ج ۲ و ۳) و مقالات منتشر شده در مجله: دانش‌آموز — نشریه کانون اسلام ۱۳۲۰-۱۳۲۱ — مجله آئین اسلام — ۱۳۲۴-۱۳۲۸ — مجله نور دانش — نشریه انجمن تبلیغات اسلامی ۱۳۲۶ — مجله مسلمین — ارکان اتحادیه مسلمین ایران ۱۳۲۸ — مجله مجموعه حکمت — چاپ قم ۱۳۲۸ و ۱۳۲۹ — مجله مکتب تشیع — منتشره از حوزه علمیه قم ۱۳۳۸-۱۳۴۰ و سالنامه معارف جعفری — چاپ قم، ۱۳۴۰ و ۱۳۴۱. علاوه بر منابع اصلی، از چند کتاب و نشریه دیگر، از جمله ابواب زمان و مناره‌ای بر کویر و طالقانی و تاریخ مقالات کوتاهی اقتباس و بر این مجموعه افزوده شده است که بعضی از آنها متن سخنرانیهایی است که توسط برادران ارجمندی چون آقای دکتر محمد مهدی جعفری و یا آقای محمد بسته‌نگار، از نوار پیاده شده‌اند که زحمات آنها نیز قابل تقدیر و تشکر است.

مقالات این مجموعه بر حسب تاریخ انتشار تنظیم نشده بلکه تقسیم مقالات بر حسب موضوعات تبویب و نقل شده‌اند. از هر گونه تذکار اصلاحی پیشاپیش سپاسگزاریم.

سید هادی خسروشاهی

تهران ۸۹/۱۱/۱۰